

Briselē, 8.6.2018.
SWD(2018) 322 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko sadarbībai muitas jomā izveido programmu “Muita”

{COM(2018) 442 final} - {SEC(2018) 295 final} - {SWD(2018) 321 final}

Kopsavilkuma lapa
Ietekmes novērtējums par priekšlikumu regulai, ar ko sadarbībai muitas jomā izveido programmu "Muita"
A. Nepieciešamība rīkoties
Pamatojums. Risināmā problēma
Pēdējos gados muitas darbību ietekmē tādas tendences kā <u>globalizācija</u>, kuras dēļ eksponenciāli pieaudzis preču un attiecīgo datu daudzums, kā arī nemitīgi pieaug <u>drošības apdraudējumi un starptautiskā noziedzība</u>. Lai uz šīm tendencēm reaģētu, <u>ar Savienības Muitas kodeksu sāka muitas savienības modernizācija</u>¹, kam vajadzīgas daudzas jaunas Eiropas elektroniskās sistēmas. Muitas administrācijām jāpārvar vēl jauni pārbaudījumi <u>tehnoloģiju</u> (digitalizācija, savienotība, lietu internets, blokķēde) straujo pārmaiņu, jaunu <u>darījumdarbības modeļu</u> (e-komercija, piegādes ķēžu optimizācija), kā arī <u>samazināta publiskā finansējuma</u> dēļ. Šajā kontekstā muitas savienības darbību apgrūtina viena problēma — <u>trūkst vienveidības un efektivitātes muitas administrāciju darbībā</u>. Šīs problēmas pamatā ir trīs faktori: muitas administrāciju spējas nav vienādas; tiesību akti (SMK un citi) netiek konsekventi interpretēti un īstenoti; sadarbība starp muitas administrācijām un ar citām ieinteresētajām personām atduras pret šķēršļiem. Šīs izpildes problēmas sekas ir tādas, ka <u>muitas savienības potenciāls netiek izmantots pilnībā</u>, un tas savukārt apdraud iekšējā tirgus darbību, grauj sociālo taisnīgumu un vājina ES konkurētspēju.
Paredzamie šīs iniciatīvas mērķi
1. Programmas <u>vispārīgais mērķis</u> ir atbalstīt muitas savienību un muitas dienestus, lai aizsargātu Savienības un tās dalībvalstu finanšu un ekonomikas intereses, nodrošinātu drošību un drošumu Savienībā un aizsargātu Savienību pret negodīgu un nelikumīgu tirdzniecību, vienlaikus atvieglojot likumīgu darījumdarbību. 2. Programmas <u>konkrētais mērķis</u> ir atbalstīt tiesību aktu muitas jomā un rīcībpolitikas sagatavošanu un vienādu īstenošanu, kā arī sadarbību muitas jomā un administratīvo spēju veidošanu, ieskaitot attiecībā uz cilvēku kompetenci un Eiropas elektronisko sistēmu izstrādi un ekspluatāciju.
ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība
Lai gan muitas joma ir ES ekskluzīvā kompetencē un tās ES tiesību akti ir ļoti lielā mērā saskaņoti, īstenošana ir pilnībā pašu dalībvalstu ziņā, un tādēļ <u>muitas savienība ir tik stipra, cik stiprs ir tās vājākais posms</u>. ES viena pati vai katra dalībvalstis atsevišķi nevar iedarbīgi un saskaņoti risināt globālas un Eiropas mēroga problēmas. Vajag, lai valstu muitas administrācijas savā starpā sadarbotos un notiktu to darbības integrācija. <u>Vislielāko pievienoto vērtību rada ir IT joma</u>, jo programma ļauj ar mazākām izmaksām nekā valsts līmenī izstrādāt un izmantot vairākas kopīgi definētas Eiropas elektroniskās sistēmas.
B. Risinājumi
Apsvērtie lēģislatīvie un nelēģislatīvie politikas risinājumi. Vēlamais risinājums. Pamatojums
Tika apsvērti dažādi politikas risinājumi, kas galvenokārt ir atkarīgi no programmas politiskā vērīena. Galvenie risinājumi ir "2. risinājums — "Kritiskā masa" un "3. risinājums — Turpināmība plus" (vēlamais risinājums). - 2. risinājums — Kritiskā masa. Šā risinājuma mērķis ir finansēt visas SMK elektroniskās sistēmas un dažas jaunas elektroniskās sistēmas (kas nav SMK sistēmas), tādējādi nodrošinot ES muitas operāciju turpināšanos un pildot jaunās saistības, kas izriet no ES tiesību aktiem muitas jomā. Ja nav citu mērķu kā tikai SMK un jau ierosināto tiesību aktu īstenošana, tad šādā scenārijā būtu rūpīgi jāpārskata ES muitas mērķi. - 3. risinājums — Turpināmība "plus". Šis risinājums paredz efektīvi risināt pašreizējās un turpmākās muitas savienības problēmas. Tā mērķis dot iespēju īstenot darbības, kas vajadzīgas, lai stiprinātu ES muitas administrāciju darbību. Konkrētāk — IT spēju veidošana nodrošinātu, ka var sākt jaunus muitas IT projektus (kas nav SMK projekti) un ir iespējama inovācija. Sadarbība tiktu pastiprināta un uzlabota, lai stiprinātu muitas administrāciju spējas apmaiņai ar citām iestādēm, nodrošinātu atbilstību noteikumiem, apkarotu krāpšanu un palielinātu drošību, ļautu darboties tematiskās vai ģeogrāfiskās kopās un atbalstīt ar jauno IT vidi padziļināto integrāciju. Ar nelieliem papildu līdzekļiem šis risinājums ļautu ievērojami palielināt programmas kopējo ES pievienoto vērtību.
Kurš atbalsta kuru iespēju
Visas ieinteresētās personas atbalsta 3. risinājumu. Eiropas Parlaments, Padome un Revīzijas palāta puda atbalstu vērienīgai ES muitas programmai, kas veicina labāku un vienveidīgāku muitas savienības īstenošanu.

¹ Savienības Muitas kodekss (SMK) ir daļa no muitas modernizācijas, un tas kalpos par jauno pamatregulu par muitas noteikumiem un procedūrām visā ES. Tās materiālās tiesību normas stājās spēkā 2016. gada 1. maijā.

Apspriedēs ar ieinteresētajām personām lielākā uzmanība tika veltīta muitas administrācijām kā tiešajiem programmas atbalsta saņēmējiem. Tās turklāt stingri atbalsta, ka šī programma, kas darbojas labi, tiktu turpināta un, lai programmas priekšrocības izmantotu vēl vairāk, ierosināja nedaudz pastiprināt tās darbības saskaņā ar 3. risinājumu.

C. Vēlamās iespējas ietekme

Ieguvums no vēlamā risinājuma (ja nav, no galvenajiem risinājumiem)

Muitas administrācijas ir tiešie šīs programmas atbalsta saņēmēji. Saskaņā ar 3. risinājumu programma nodrošinās tām vajadzīgo (operatīvo, organizatorisko, metodisko un finansiālo) sadarbības sistēmu. Administratīvo spēju, ieskaitot IT un cilvēku spēju, veidošana muitas administrācijām palīdzēs attīstīties, kļūstot par modernām administrācijām, kas spēj tikt galā ar saviem pamatuzdevumiem, kuru nu kļuvis vairāk. Vēlamais risinājums varētu uzlabot muitas savienības un muitas dienestu darbību, būtiski pastiprinot sadarbību starp dalībvalstīm un ar trešām valstīm, kā arī stiprinot muitas administrāciju darbību visā ES. Šis risinājums tāpat ļautu laika gaitā attīstīt IT spējas saskaņā ar ES politiku muitas jomā. Ar kopīgiem IT risinājumiem un sadarbību uzlabota muitas darbība tieši ietekmētu Savienības teritorijā ievesto un no tās izvesto preču likumīgo tirdzniecības plūsmu, jo bīstamās un nelikumīgās preces muita uz robežas konstatēs un apturēs labāk un ātrāk. Pateicoties sakaru tīkliem un Eiropas elektroniskajām sistēmām, kas nodrošina informācijas apmaiņu un sadarbību starp muitas administrācijām, pilsoņi un uzņēmumi ir pastarpināti šīs programmas darbību ieguvēji. Trūkst visaptverošu kvantitatīvu datu, tādēļ ieguvumi novērtēti, pārsvārā balstoties uz apkopotajiem kvalitatīvajiem datiem.

Vēlamā risinājuma izmaksas (ja tādas nav, galveno risinājumu izmaksas)

Nav paredzama īpaša negatīva ekonomiskā, sociālā un vidiskā ietekme.

Ietekme uz uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem

Programmā nav iekļauts neviens pasākums, kas vērsts tieši uz uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem. Kopējie portāli, pieejamie mācību līdzekļi un panāktā virzība uz "viena loga sistēmu" uzņēmumiem radīs dažus netiešus ieguvumus.

Vai gaidāma būtiska ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm

Programmas mērķis ir finansēt darbības, kas atbalsta muitas administrācijas. Lielākie izdevumi radīsies saistībā ar publisko iepirkumu par Eiropas elektronisko sistēmu izstrādi un darbību. Minētās sistēmas nav pilnībā centralizētas, tādēļ to ieviešanai ir vajadzīgi ieguldījumi arī valsts līmenī.

Vai gaidāma cita veida būtiska ietekme

Cita nozīmīga ietekme nav sagaidāma.

D. Pēcpasākumi

Kad politiku pārskatīs

Lai atvieglotu programmas izvērtēšanu, jau pašā sākumā tiks izveidota sistēma programmas sasniegto rezultātu uzraudzīšanai. Tiks nodrošināta pilnīga pārredzamība, nodrošinot regulāru ziņošanu Eiropas Parlamentam un Padomei par uzraudzīšanu un izvērtēšanu. Tiks veikts starposma izvērtējums, kurā analizēs programmas mērķu sasniegšanu, tās iedarbīgumu un pievienoto vērtību Eiropas līmenī. Noslēguma izvērtējumā tiks vērtēta programmas ilgtermiņa ietekme un ilgtspēja.